

دیرینه بزرگه

نظافت

نظافت پاکوالي ته وايې .

نظافت ساتل د هر بڼه کار دی، د لاسونو،

مح، پښو او ټول بدن مینځل اود کالیو پاکه -

ساتل د هرې کټې لري .

پاک هلك تل روغ وي، اود هر چا بڼه راځي.

خدای پاک وايې چې ځان او کالي پاک وساتي -

خوک چې ځان او کالي پاک ساتي خدای تعالی

ترې خوشحالېږي .

که د چا ځان او کالي پاک نه وي په ډول -
ډول ناروغیو اخته کېږي اولمونځ یې هم نه کېږي .
پاکوالی د ایمان یوه برخه ده .

نوځکه هر چاته په کار دي چې ځان کالي او د -
استوګنې ځای پاک وساتي .

تمرین

- ۱- نظافت څه کټې لري ؟
- ۲- د نظافت په باره کبې خدای تعالیٰ څه ویلي دي ؟
- ۳- که څوک نظافت ونه لري نولمونځ یې -
کېږي او که نه ؟

دمور او پلار حقوق

مور او پلار زموښ د پېداېښت سبب شوي دي، که مور او پلار نه وای نو موښ به هم نه وای. پېدا شوي، کله چې موښ پېدا شو د پر کمزوري و، او په هېڅ نه پوهېدو. مور راته خپلې شېدې را کولې. پلار راته کالې برابرول، مور او پلار زموښ پالنه او روزنه کوله، او هر ډول تکليف يې کاله. مور او پلار موښ ښوونځي ته لېږي، ترڅو په ښوونځي کېنې ليک، لوست او ښه کارونه زده کړو. کله چې مور او پلار موښ ته سره دومره نېکي کوي پر موښ لازم دي چې دمور او پلار خدمت وکړو.

له هېڅ خبرې شخړې سر ونه غږوو، او د دوی
په وړاندې داسې کار ونه کړو چې دوی پرې
خفه کېږي .

که موږ او پلار مو زړه والي ته ورسېږي باید
داسې پالنې وکړو لکه څنګه چې په ورو کوالي
کېنې زموږ پالنه کوله .

خدای پاک په خپل کتاب قرآن کریم کېنې
او پېغمبر ص په خپلو احادیثو کېنې په وار وار موږ
ته امر کړی دی چې :

« د موږ او پلار سره مونيکي کوئ »

د استاد حقوق

له مور او پلار څخه په کور کېنې اوله استاد
څخه په ښوونځي کېنې زده کړه کوي .

مور او پلار راته د خوراک او اغوستلو شيان برابرې
استاد راته د ليک او لوست زده کړه کوي .

استاد مونږ له ناپوهۍ څخه خلاصوي او سمه لار
راښيي .

استاد مونږ ته د مور پلار او مشرانو د حقوقو
ښوونه کوي .

استاد چې مونږ سره دومره ښکې کوي، نوموړې
ته په کار دي چې د استاد خبرو ته په ښه ډول غوښت-

ونیسو، که په کوم شي نه پوهېدو په ډېر ادب سره
ترې پوښتنه وکړو او دهغه په وړاندې په بې
حايه خبرو اترو لکيانه شو

لکه څنگه چې د مور او پلار خدمت کوو-
همداسې د استاد هم خدمت وکړو.

د مشرانو حقوق

کله چې موږ د مشرانو سره مخامخ کېږو- باید
سلام پرې واچوو.

کله چې مشران خبرې کوي، باید چې کېڼو او خبرو
ته یې غوږ ونیسو. او که موږ د مشرانو په وړاندې
خبرې کوو باید په ډېر ادب سره وغږېږو.

اوڪه ڪوم بنه ڪار راته و فرمايې باڊ پنه ڊول يې
سرت ورسو و - ڇڪه ڇي زمونڊ پيغمبر ص -
فرمايلي دي :

” دخيلو مشرانو درناوي ڪوي ”

تمرين

- ۱- دمور او پلار حقوق ڪوم دي ؟
- ۲- خدای پاك دمور او پلار د حقوق پنه هڪله ڇه فرمايلي دي ؟
- ۳- داستاد حقوق ڇه دي ؟
- ۴- استاد مونڊ ته ڇه بني ؟
- ۵- ڪله ڇي دمشرانو سره مخاڻ ڇه شوباڊ ڇه وڪرو ؟
- ۶- زمونڊ پيغمبر ص دمشرانو پنه باره ڪي ڇه فرمايلي دي ؟

د د و د ی خور ل و ا د بونه

کله چې د د و د ی په خور ل و شروع کوونو لومړي
لاسونه یرېمینځو او بیا درست کښېښو.

بسم الله الرحمن الرحيم. په وایو او په ښی لاس
به په د و د ی خور ل و شروع وکړو او له خپلې مخې
خڅه به خوراک کوو. د بل چا مخې ته به لاس نه-
وړغزوو.

د خوراک په وخت کښې به وږې وږې مړې پورته
کوو او ښې به یې ژوو.

په خوراک کښې به چالاکی نه کوو او چاته به په-
خیر څیرنه کورو او یوې خوا او بلې خواته به هم

نه کور و .

د ډوډی د ژوولو په وخت کې به د خولې د زیاتو
واړولو مخه ځان ساتو .

کله چې د ډوډی خوړلو په وخت کې پتوخی
او یا پرېنځی راشي نو باید مخ بې خواته واړوو .
له مې پدو مخه وروسته باید الحمد لله «وایو
خوله او لاسونه مو پاک پرېمینځو او په دستمال یې
وچ کړو .

په لارې د تللو ادبونه

د ټک په وخت کې به له مشرانو مخه وروسته
ځو، او کله چې د مشرانو سره مخامخ شونو باید -

سلام ورباندي واچوو .
په لاري د تگ په وخت کښې بايد د نور ولاړوږو
په خوا کښې په احتياط سره تېر شو او په څنگ
يې ونه وهو .
په لوي آواز به نه غږېږو .

په لاري به خوراک نه کوو ، ناپاکه اوضري
خيز ونه به په لاره کښې نه غورزوو . که په لاره کې
کوم ضري شيان ووينو بايد لري يې کړو .
کله چې په لاري خو بايد په ارام ډول ولاړ شو
ځکه چې خداى پاک فرمايې : "په ارام ډول تگ وکړئ"

د کتاب لنډيز او بنوونکي ته لارښوونه

دا کتاب درې برخې لري :

- ۱- لومړۍ يې ديني پوښتنې او ځوابونه دي چې بنوونکي يې بايد، شاگردانوته مسوال او ځواب په ډول په يادو زده کړي.
 - ۲- لمونځ دی، چې شاگردان يې بايد حفظ او په يادوياد - کړي ، او هم بنوونکي هره ورځ د تدريسې پلان له مخې په شاگردانو عملاً لمونځ وکړي ؟
 - ۳- د نظافت او اخلاقو برخه ده چې بنوونکي بايد هره هفته ، او نې «کښې لېر تر لېر» يو ساعت شاگردانوته د نظافت او اخلاقو په باره کښې کټورې توصيې او سپارښتنې وکړي خو په تحت اللفظي ډول يې يادولو ته مجبور نه کړي .
- که د دغه کتاب له پای ته رسېدو نه وروسته وخت و بناغلي بنوونکي دې نورې لنډې ديني او اخلاقي قيصې د ماشومانو په ژبه شاگردانوته بيان کړي .

د سلام ادبونه

سلام اچول سنت دي او حُواب ورکول يې واجب دي . که د سلام حُواب له سلام څخه په زيا تو بڼو کلمو ورکړل شي ، ثواب لري .

لکه د «السَّلامُ عَلَيْكُمْ» حُواب په «وَعَلَيْكُمْ السَّلامُ» وَرَحْمَةُ اللهِ «سره ، اود «السَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ» حُواب په «وَعَلَيْكُمْ السَّلامُ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ» سره ورکړل شي .

سلام بايد د خبرو شروع کولو څخه رومي .

واچول شي ، رومي سلام اچول د پر ثواب لري .
سپور به په پياده «پلی» لاروي به په ناست ،

کشر به په مشر اولېز خلک به په ډېرو خلکو سلام
اچوي .

که له گڼو کسانو څخه یو نفر سلام واچوي د نورو
لیاره هم کفایت کوي .

په همدې ډول که له گڼو خلکو څخه یو نفر د سلام
ځواب ورکړي پاتې کسانو ته د ځواب ورکولو ضرورت
نشته .

کله چې خپل کور ته ننوزو نو د کور پر خلکو
باید سلام واچوو ځکه چې په سلام اچولو کې
زیات برکت وي ، او که کله د بل چا کور ته ننوتلو
نوله ننوتلو څخه یو مې باید سلام واچوو ، ځکه .

چې سلام د پېژندګلوی او اجازې اخستلو یوه بڼه
لاره ده.

که د خلکو کومې غوندې ته ورشو باید سلام-
وړ باندې واچوو، او کله چې بهرته ورڅخه رخصتېږو
نود وروستي ځل لپاره هم باید سلام واچوو.

خدای پاک په قرآن کریم او پېغمبر ص په احادیثو
کې د سلام زیات اهمیت بیان کړی دی او ځای
په ځای یې د سلام ادبونه بنودلي دي.

سلام اچول د مسلمانانو په مینځ کې مینه او
محبت پیاکوي او په دوی کې مینه، کرکه او
بدبیني له مینځه وړي.

نومونزته په کار دي چې هر وخت د سلام ادبونه
په یاد کښې ولرو او هېڅ وخت یې هېر نه کړو.

تمرین

- ۱- د ډوډۍ د خوراک څخه ډومبی او وروسته
بابد څه وویل شي ؟
- ۲- خدای پاک په لارې د تللو په ادب کښې څه وېلي دي ؟
- ۳- سلام بابد د چاله خوا په چاباندې واچول شي ؟
- ۴- په سلام اچولو کښې کومې کټې دي ؟

”پای“

قرآن کریم

د لومړۍ ټولګۍ لپاره

د قرآن کریم دوه برخې داسې په نظر کېښي نیول
شوي دي چې یوه یې لوستل کېږي ، او بله
یې حافظې ته سپارل کېږي او یادېږي . لکه په
لاندې ډول :

الف :- د لوستلو برخه ، بغدادی قاعده ده .

ب :- د یادولو برخه په لماخه سربېره د (عَصْر) -

او (کوثر) د سورتو ده .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالْعَصْرُ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالحَقِّ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَوْ مَعِيَ رَحْمَتُهُ

ديني پوڻستني او حوايونه:

حوايونه:

پوڻستني:

۱- د خدای تعالیٰ بنده یم .	۱- د چا بنده یې ؟
۲- خدای تعالیٰ پېدا کړی یم .	۲- چا پېدا کړی یې ؟
۳- د محمد مصطفیٰ (ص) په اُمّت یم .	۳- د چا په اُمّت یې ؟
۴- د ابراهیم خلیل الله په ملت یم .	۴- د چا په ملت یې ؟
۵- د امام صاحب په مذهب یم .	۵- د چا په مذهب یې ؟
۶- د امام صاحب نوم نوحمان ؤ .	۶- د امام صاحب نوم څه ؤ ؟

اوپه ابوحنيفه مشهور دی.

۷- داسلام بناء او بنسټونه | ۷- داسلام بناء او بنسټونه

خودي؟ | پنځه دي .

۸- داسلام بناوې کومې دي؟ | ۸- کلمه طيبه، لمونځ -

روژه، زکات، حج .

۹- کلمه طيبه اود شهادت- | ۹- کلمه طيبه :

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ ﷺ

کلمه ووايه ؟

دشهادت کلمه : أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ

إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

رَسُولُهُ .

۱۰- اذان اوتکبير ووايه ؟ | ۱۰- اذان : اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ.

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ

حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ

حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ، حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ - لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.

د سهار په اذان کښې د «حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ» نه وروسته
دوه کرټې «الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ» هم وهل کيږي .
اوپه اقامت کښې وروسته له «حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ» څخه
دوه کرټې «قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ» وهل کيږي .

لَوْ هَمَّ بِرَحْمَةٍ

لَمُنَحْ

لومى تكبير : الله اكبر .

ثناء : سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ

وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ ط . :

تعوذ : أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ط .

تسميه : بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ط .

سورة فاتحه

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ١ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ٢
مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ٣ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ٤
إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ٥ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ ٦ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ٧

سورة اخلاص

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ١ اللَّهُ الصَّمَدُ ٢ لَمْ يَلِدْهُ وَلَمْ يُولَدْ ٣
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ٤

در كوع تسبیح : سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ ط .

تسمیع : سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ ط .

تحمید : رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ ط .

سجده تہ دتک تکبیر : اللہ اکبر .

د سجده تسبیح : سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى -

لہ تر لہزہ درہ حلی و وہل شی .

تَشَهُّد

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ وَالصَّلٰوةُ وَالطَّيِّبَةُ السَّلَامُ عَلَيْكَ
اَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ ط السَّلَامُ عَلَيْنَا
وَعَلَىٰ عِبَادِ اللّٰهِ الصّٰلِحِيْنَ ط اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ
وَأَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ط

درود شریف

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ
عَلَىٰ اِبْرٰهِيْمَ وَعَلَىٰ اٰلِ اِبْرٰهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ ط

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ
عَلٰى اِبْرٰهِيْمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرٰهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مُّجِيْدٌ ط
دُعَا

اَللّٰهُمَّ رَبَّنَا اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ
حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ط

سَلَام

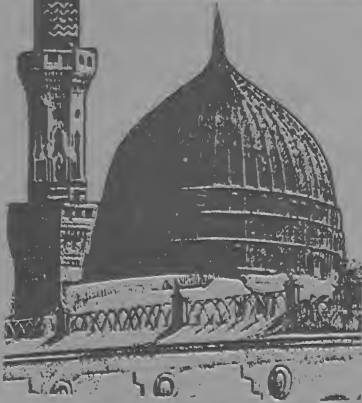
اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ ط
د فِرَضُ لِمَا نَحْنُ نَه وَرُوسْتَه دَاد عَالُوسْتَل سَنَّت دِي ؛
اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ -
رَبَّنَا يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ ط

تمرین

- ۱- ثناخه ته وایې؟
 - ۲- دا خلاص سورة کوم یودی؟
 - ۳- د سجدې تسبیح ولوی؟
 - ۴- درود شریف ولولئ؟
 - ۵- د اسلام پيښه بناوې (بښتونه) کوم دي؟
 - ۶- دُعا ولولئ؟
 - ۷- د فرض لمانځه نه وروسته کومه دُعا لوستل
- سټ دى ؟

دینیات

دلومبری توونکی لپاره

کال : ۱۳۶۵ - ه. ش

دینیات

د لومړي ټولګي لپاره

کال ۱۳۶۵ هـ ش